

Javaslat az
„ I. és II. Világháborús emlékmű”
Kondoros települési értéktárba történő felvételéhez

„ A hit emelte ez emléket Dicsők!
Hogy az áldozat nem veszendő, Melyet hoztatok hazátokért:
Ő élni fog! S a véres magvetésre
Jön diadalmas szebb jövő!”
(a szobor talapzatán e sírfelirat őrzi emléküket)

Készítette:

Ribárszki Anna
Kondoros, 2023. augusztus 28.

I. A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve:

Ribárszki Anna

2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:

Név: Ribárszki Anna

Levelezési cím: 5553 Kondoros, Iskola utca 2/6

Telefonszám: 06709312765

E-mail cím: dfkki.penzugy@gmail.com

II. A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése: „I. és II. Világháborús emlékmű”

2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása:¹:

☐ agrár- és élelmiszergazdaság	☐ egészség és életmód	☐ épített környezet
☐ ipari és műszaki megoldások	☐ <u>kulturális örökség</u>	☐ sport
☐ természeti környezet	☐ turizmus és vendéglátás	

a szakterületi besorolás indokolása:

Kallós Ede szobrászművész „Honvéd huszár” alkotását, az I. Világháborúban elesett Kondorosiak neveivel 1924-ben állították fel a Községháza előtt. Közvetlen közelében 1993-ban emeltek emlékművet a II. Világháborúban elesettek tiszteletére.

3. A nemzeti érték a magyarországi együtt élő népekhez, az államalkotó tényezőként elismert nemzetiségekhez kapcsolódó érték:

- igen
amely nemzetiség:²

- nem

4. A nemzeti érték fellelhetőségének helye:

5553 Kondoros Városháza előtti tér

Hősök tere 4-5

5. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik:

☐ <u>települési</u>	☐ tájegységi	☐ ágazati

amely értéktár neve:

Kondoros Települési Értéktár

¹ Egy szakterületenkénti kategória megjelölése lehetséges.

² Kérjük, jelölje és nevezze meg, amennyiben magyarországi együtt élő népekhez, az államalkotó tényezőként elismert nemzetiségekhez kapcsolódó az érték.

6. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása, a megjelölt szakterületi kategória indokolása (amennyiben nemzetiséghez kapcsolódó érték, a nemzetiségi vonatkozások, a nemzetiséghez való kötődés bemutatása):

Az I. világháború idején mindennapossá vált a gyásznak a jelenléte, amelynek értelmében a családtagok számára nem, vagy csak nehezen volt feldolgozható a veszteség, amit szerettük elvesztése okozott. A gyász elviselését tovább nehezítette az is, hogy a rengeteg holttestet nem lehetett eltemetni, továbbá, ha voltak is sírhelyek, azok elérhetetlenek voltak a gyászolók számára.

Az I. világháború kitörését követően, felmerült a társadalmi igény arra, hogy a háborúban elesett katonák emlékét méltóképpen megőrizték. Ennek a társadalmi mozgalomnak eredményeképpen alakult meg 1915-ben a Hősök Emlékét Megőrkítő Országos Bizottság (továbbiakban: HEMOB 1914-1924). A HEMOB volt az a szervezet, amely nemcsak kezdeményezte, hanem összefogta és ellenőrizte az emlékműállítás ügyeit helyi és országos szinten. Az alkotások terveztetése, kidolgozása és megvalósítása a bizottság közreműködésével valósult meg.

1917-ben a társadalmi mozgalom mellett már a magyar törvényhozás is foglalkozott az elesettek emlékének megőrkítésével.

„Minden község (város) anyagi erejének megfelelő, méltó emléken örökíti meg mindazoknak nevét, akik lakói közül a most dúló háborúban a hazáért életüket áldozták fel. A részletes szabályokat a belügyminiszter rendelettel állapítja meg.” (1917. évi VIII. törvénycikk második paragrafusa)

A törvény ellenére, az elhúzódó háború és a hadigazdaság miatt a városok, községek és falvak lakossága súlyos anyagi nehézségekkel küzdöttek, így a tömeges emlékműállítás nem mindenhol valósult meg. Elsősorban azokon a településeken volt lehetőség szoborállításra, ahol katonai létesítmények voltak. Az 1918. november 16-án megalakuló Hadtörténelmi Levéltár és Múzeum fontos feladatának tekintette az elesettek neveinek, adatainak összegyűjtését. Az intézmény 1920. július 21-én körlevelet intézett valamennyi vármegyei katonai parancsnoksághoz, melyben kérte

„annak megállapítását, hogy kiket veszítettünk el a véres világháborúban” (adatgyűjtés), és indítványozta „írott, vagy művészeink által készített emlékek” állítását. (MNL BÉML IV. B. 401. b. Békés vármegye főispánjának iratai)

Az emlékműveket, a fegyverszünet utáni években, templomok közelében és a települések központjaiban állították fel, emellett még temetőekben találkozhatunk a hősök emlékét megőrkítő művekkel. A Nagy Háború idején és azt követően az elesett katonát, a közösség hősnek állította be, nem pedig áldozatnak. Az első világháborút követően lett és vált általánossá a katona halottak név szerinti számontartása, mely névsor az emlékműveken kerültek elhelyezésre.

Az 1920-as Békés vármegye tömeges emlékmű állításáról elmondható, hogy beleilleszkedett abba az emlékezet politikába, amely az adott korszakban jellemző volt. A szervezőbizottság próbálta minél ünnepélyesebbé tenni, valamint az átadás fontosságát kiemelni, ennek révén meghívásra kerültek a vármegyei és a települések politikai életének prominens szereplői is.

I. Világháborús emlékmű

Kondoros község képviselőtestülete 1924-ben HEMOB felhívására, szobor állítását határozta el, és Kallós Ede „Honvéd Huszár” szobortervét fogadta el. 1925-ben a testület szobor helyét a községháza előtti térre jelölte ki, a hős 184 kondorosi halottak nevét a szobor talapzatára vésette.

A szobor leleplezése a község 50 éves fennállásának megünneplésével egy időben került sor. Az ünnepség lebonyolításának megszervezéséhez a képviselőtestület bizottságot hozott létre községi lakosokból, melynek tagjai: Fejér Imre, Keviczky László, Bedák Mátyás, Fekete Kálmán, Czirbusz Endre, Jeszenszky Sándor, Dauda Sándor, Lustyik György, Szrnka János, Frankó József és Kovács Pál voltak.

A szobrot 1925. November 9-én megtartott díszközgyűlésen Szentkereszthegyi Kratochwill Károly magyar királyi altábornagy leplezte le. Emellett döntés született arról is, hogy a tanítók utasítására a Hősök szobra előtt elhaladva a diákok mindenkor kalapjuk emelésével fejezzék ki tiszteletüket.

A kondorosi hősök szobrának ikertestvére Fegyvernek településen található.

II. Világháborús emlékmű

1991-ben Kondoros Nagyközség Önkormányzata, a Polgári Olvasókör kezdeményezésére úgy határozott, hogy támogatja a II. Világháborús emlékmű felállítását. Felhívást indítottak, kérték mindazok jelentkezését, akinek a hozzátartozója meghalt, vagy eltűnt a II. Világháborúban. Ugyancsak a lakosság segítségét kérték az emlékmű felállításának a költségeihez is. Megalakult az a csoport, mely a felkutatás nehéz, sok körültekintést igénylő munkáját végezte. A csoport tagjai rendszeresen összejöttek a Polgári Olvasókörben, hogy a hősi halált halt katonákról – családjukról, katonasorukról - adatokat gyűjtsenek.

1993. május 31-én, Pünkösd hétfőjén került sor a II. Világháborús emlékmű felavatására, mely elhelyezésére az I. Világháborús emlékmű mellett került sor. Az új emlékművet **Für Lajos honvédelmi miniszter** leplezte le.

„A halottak emlékét, ősi szokás szerint, tisztelet illeti. Ám kétszeres kegyelet jár annak, azoknak, akiket az erőszak semmisített meg, a háború pokla pusztított el. Tudták ezt Európa minden népe, győztesek és vesztesek egyaránt. Ezért a háborút követő években mindenütt újra eltemették az eltemethetetlen halottakat, emlékműveket emeltek, temetőket állítottak emlékükknek. Csak egy népe volt Európának, amelyik nem tette, mert nem tehetette ezt. Ez mi voltunk, a magyarok nemzete. Mi nem sirathattuk el több mint négy évtizeden át a halottainkat, nem állíthattunk emléket nekik. Még csak beszélni is titokban lehetett róluk.”
(idézet Dr. Für Lajos ünnepi beszédéből)

Az emlékmű bemutatása:

Vaskos talapzaton álló marcona tekintetű díszruhába öltözött huszár. Jobb kezével karabélyát a csövénél fogva tartja, a puskatust kötömbre helyezett lába mellett pihenteti. A talapzaton körben az első világháború áldozatainak nevei. 1993-ban az emlékmű két oldalán a második világháború áldozatainak nevét tartalmazó emléket állítottak.

A Magyar Nemzetőrség Békés megyei közhasznú szervezetének Kondoroson működő alegysége 2009.09.26-án lemosta az emlékművet. A munka végeztével látványosan megszépült az emlékmű együttes. A nagynyomású víz eltávolította a mohosodott szennyeződések. Ezt követően a felvésett neveket kis ecsettel újrafestették. (Szórád Péter)

2018-ban az Első Világháborús Centenárium Emlékbizottság pályázati támogatásával újult meg a Városháza előtti téren található hősi emlékmű. Kondoros Város Önkormányzata a talapzat felújításához, a Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány „Az első világháború történelmi emlékeit őrző emlékművek rendbetétele, renoválása, helyreállítása, új emlékmű állítása” című pályázatán nyert 997.900 Ft forint összegű támogatást. A rekonstrukciót Horcsák András kőfaragó mester végezte. A felújítás kapcsán nem csak a meglévő talapzat került felújításra, hanem az évtizedek alatt a táblán olvashatatlanná vált neveket is újravesték, valamint az egykori átadás után, további áldozatok neve is előkerült, így a már meglévő névsor 25 névvel bővült.

7. Indokolás az értéktárba történő felvétel mellett:

Az I. Világháborút követő években Magyarországon is jelentős volt az emlékműállítás a hős katonák tiszteletére. Az Osztrák–Magyar Monarchia hatalmas vereségei is indokoltá tették az emlékezet kultusz kialakulását. Magyarország katonai veszteségeit 661 ezer főre teszik, továbbá 743 ezer főre a sebesültek és 734 ezer főre a hadifoglyok számát. A lakosság 18–50 év közötti katonai szolgálatra alkalmas korosztályának, szinte minden férfitagja érintett volt a háborúban. A háború során a behívott férfiak, több mint a fele meghalt, megsebesült vagy hadifogságba esett. Nagyon sokukat a halálukat követően nem tudták a családjuk, szeretteik körében végső nyugalomra helyezni, ennek révén az emlékművek egyszerre képviselik és kapcsolatot teremtenek az egyéni és a kollektív emlékezet között.

Kondorost 1919. április 28-án szállták meg a román csapatok. A román ezredes biztosította a lakosokat, hogy nem esik bántódásuk. Ennek ellenére tivornyáztak, loptak, betörték mindenhová. A községet a 16. román hadosztály 20.000 koronás büntetéssel és az előjárók elzárásával büntette, mert egy éjjel valaki elvágta a telefonvezetékeket. A román megszállásnak egy kondorosi mártírja lett, Varhó Mihály, akit minden ok nélkül a tanyáján agyonlőtt egy román katona. A megszállás végül 11 hónapig tartott.

Az 1920-as évek második felében egy erőteljes emlékműállítás sorozat vette kezdetét, amelynek eredményeképpen 1928-ra már 17 településen állt hősök szobra a megyében.

József főherceg, a különböző társadalmi eseményeken, mint világháborút végigharcoló katonaként, továbbá háborús élményeire emlékező és a háborúban vezetői pozíciót betöltő jelent meg (szolgált a szerb, galíciai, román és az olasz fronton is). Az 1920-as évektől a világháborús emlékművek felállításakor, József főherceget szinte minden ilyen jellegű eseményre meghívták, mely felkéréseket szívesen fogadott. Azzal kapcsolatban, hogy pontosan hány ilyen rendezvényen vett részt, nincsenek pontos információk.

Kondoros és Tótkomlós községek hősi emlékműavatások ünnepségein nem tudott jelen lenni, viszont hat hónappal később a két emlékművön személyesen helyezte el az emlékezet koszorúját. Egyik legkirívóbb eset Szeghalmon történt, ahol azért halasztották el 1927. május 22-re tervezett emlékműállítását 1927. július 3-ra, hogy az avatóünnepségen személyesen is részt tudjon venni a főherceg. A századik szoborleleplezése Körösladányban volt; ennek az alkalomnak a tiszteletére a vármegye vezetése elkészítette a körösladányi hősi szobor kisebbített művészi másolatát, amelyet a leleplezési ünnepségen a vármegye nevébe adtak át József főhercegnek.

1928-1929-es években számos békés vármegyei településen vette kezdetét fásítás és utca átnevezések a háborúban elesett katonák tiszteletére. Ennek értelmében minden településen Hősök emléktújának neveztek el azt az utat, melyet hársfával, jegenyeakáccal vagy

szilvafákkal ültetettek be. Kondoroson a főutcát nevezték el Hősök útjának és ültették be jegenyeakáccal.

Mivel ezek az emlékművek, emlékszobrok nyilvános téren vannak elhelyezve (templomok, piacterek, városházák közelében), így a kollektív gyászt és emlékezetet is képviselik a hozzátartozók számára. Továbbá fontos kiemelni, hogy az emlékművek az avatásukat követően számos városi esemény és megemlékezés helyszínéül szolgálnak.

Békés vármegyében az 1920-as években felállított emlékműveinek helyszínei, alkotói és átadásai időrendben

Település	Szobrász	Átadás dátuma	Hósi emlékek típusai
Békés	Pásztor János	1924. november 9.	A magyar család
Ócsöd	Istók János	1924. november 16.	A gyászoló katona
Köröstarcsa	Istók János	1925. május 10.	A gyászoló katona
Endröd	Horváth Géza	1925. október 4.	A katona ideáltípusa
Nagyszénás	Kallós Ede	1925. október 28.	A katona ideáltípusa
Kondoros	Kallós Ede	1925. november 6.	A katona ideáltípusa
Tótkomlós	Andrejka József	1925. november 29.	Emlékoszlop turullal; A katona ideáltípusa
Csorvás	Horváth Géza	1926. június 27.	A katona ideáltípusa
Pusztaföldvár	Lukácsi Lajos	1926. augusztus 22.	Emlékoszlop, jelkép
Szentetornya	Pásztor János	1926. augusztus. 22.	Emlékoszlop turullal
Szeghalom	Gách István	1927. július 3.	A katona ideáltípusa
Szarvas	vitéz Székely Károly	1927. augusztus 28.	Emlékoszlop turullal; A harcoló katona
Orosháza	Pásztor János	1927. október 23.	A magyar család; A hős halála
Gyoma	Istók János	1927. november 20.	A katona ideáltípusa
Békéssámson	Nemes György	1928. május 27.	A magyar család
Békésszentandrás	Berán Lajos	1928. május 28.	A gyászoló katona
Mezőberény	Vas Viktor	1928. október 3.	Emlékoszlop turullal; A gyászoló katona
Körösladány	Kallós Ede	1929. május 5.	A magyar család
Gerendás	Kalotai Kreipel Ottó	1929. május 12.	Emlékoszlop turullal

A II. Világháború hatása minden téren érezhető volt Kondoros életében is. Megkezdődött az üzletek előtti sorban állás, különösen a szegény családok nélkülöztek nagyon sokat, hiszen 1943-44 között a „jegyes világban” a jegyre alig lehetett valamit kapni.

Kondorosról hadba vonultak 80 %-a Mezőtúrra, a 19. honvéd gyalogezred második zászlajához, 15%-a Orosházára a 18. sz. tábori tüzérosztályhoz, a maradék 5% különböző helyőrségekhez vonult be.

1943. január 12-én kezdődött a második világháborúban, a szovjet Vörös Hadsereg támadása a Don-kanyarban. Mely során napok alatt szinte teljesen megsemmisült a 200 ezer fős 2. magyar hadsereg – ez volt a magyar hadtörténet legnagyobb veresége.

Munkásmozgalom jelenléte Kondoroson:

A háború alatt megnőtt a terror, melynek erejét bizonyítja, hogy Kondoroson 1942-ben 3 kondorosi lakostól, Solt Andrástól, Böhm Józseftől és Fenyő Vilmostól kobozták el a rádiókészülékét. Akik a terror ellen bármilyen formában felemelték a szavukat, hamar csendőrkézkre kerültek. A növekvő nyomor és megpróbáltatások miatti elégedetlenség, az egész országra kihatással volt. Ennek ellenére nem lehetett elnémitani és lehetetlenné tenni a munkásmozgalmat. A Békepárt röpiratai Kondorosra is eljutottak, megvolt a

kapcsolat az országos mozgalommal. A röpiratok többek között Regős András katolikus plébánoshoz érkeztek a parókiára, ott olvasták az emberek.

Kondoroson a hadműveletek 1944. szeptember 26-án az 57. német páncélos hadtest parancsnokságának, Dobozról Kondorosra településével kezdődtek. A parancsnokságot a jelenlegi Katolikus parókia épületében helyezték el, itt lakott a parancsnok és a vezérkari főnök is.

Az áldozatok száma egyre nőtt. Aki tiltakozni mert, azt a csendőrség letartóztatta, és a budapesti gyűjtőfogházba toloncolta. Így esett áldozatul a kondorosi Mladonyiczki Pál is, akit 1944. április 22-én letartóztattak, Budapestre vittek, majd novemberben kivégeztek.

A felszabadulást 1944. október 6-a hozta el. Ezen a napon szabadította fel a Vörös Hadsereg Kondoros lakóit a gyűlölt megszállók alól.

A második világháborús emlékmű felállításában nagy szerepe volt, Kondoros díszpolgárának, Mravik Mihálynak. Ő volt az, aki az emlékmű felállítására javaslatot tett, segítőkkel felépítette, az összes elhunyt hozzátartozót látogatta, kutatott utánuk. Mravik Miska bácsi a „Kondoros hősi halottai és áldozatai a két világháborúban” című könyvében méltó emléket állított a két világháborúban elhunyt kondorosi lakosoknak.

„A 2. világháborút követő politikai rendszer nagyon elítélő hangon szólt a háborúban résztvevő, parancsnak engedelmeskedő katonáról. A hadifoglyok is elég szűkszavúak voltak. Az utcán elfogott és elhurcolt emberek, a háromnapos hidegélélemmel berendelt civilek szólni sem akartak / mertek / azokról az évekről, melyek alatt a szabadságuktól megfosztva, emberi méltóságukban megalázva tengették életüket. Olyan kellően el nem ítéltető közgondolkodás alakult ki -valamiféle sugallatra-, amelyben a hazája elrabolt területét visszafoglalni igyekvő katonát megvetéssel sújtották. Emlékművet állítani? Még a gondolat is mélységes megvetést és igen nagy ellenkezést váltott volna ki.

Csak 1990 után mertük kimondani, hogy a háborúban életüket áldozó százazrek megérdemlik, hogy hősként tiszteljük őket. A szabad gondolkodás nyomán született felismerés vezetett oda, hogy az utókornak emberi és erkölcsi kötelessége méltó módon emlékezni a kegyetlen csatamezők sokat szenvedett, nagy áldozatot hozó, bátor hőseire.” (részlet Mravik Mihály: „Kondoros hősi halottai és áldozatai a két világháborúban” című könyvéből)

Az emlékmű felállítását Kondoros közössége, anyagi hozzájárulásával támogatta.

1995 óta, a Don-kanyar Kápolna Alapítvány kuratóriuma kezdeményezésére, Kondoros Város Önkormányzata és a Dérczy Ferenc Könyvtár és Közösségi Ház minden évben, január 12-én a Doni katasztrófa emléknapján, a Don folyó mellett harcolt és elesett honvédek tiszteletére az emlékműnél tart városi megemlékezést.

Az I. és II. Világháborús emlékmű, mely emléket állít a két világháborúban elhunyt kondorosi lakosoknak, települési értéktárba kerülése régi adósságunk.

A két világháború kondorosi származású hősi halottainak száma megközelíti a 400 főt.

8. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források):

<https://ujkor.hu/content/nagy-haboruban-elesettek-emlekezete-bekes-varmegyeben>

<https://www.utazzitthon.hu/latnivalo/kondoros/vilaghaborus-emlekmu-18539>

<https://www.kozterkep.hu/10612/i-es-ii-vilaghaborus-emlekmu>

https://adt.arcanum.com/hu/view/BekesmegyeiHirlap1921_1925_4/?query=1925%20b%20C3%A9k%20C3%A9s%20v%20C3%A1rmegye%20kondoros&pg=58&layout=s 1925 békés megyei hírlap

file:///C:/Users/felhasznalo/Downloads/BekesmegyeiHirlap1921_1925_2-1676661493_pages128-128.pdf

http://ribarszkipeter.hu/index.php?route=public/news&news_id=285

https://library.hungaricana.hu/hu/view/Korosvidek_1925_11-12/?pg=47&layout=s&query=kondorosi%20k%20C3%B6zs%20C3%A9gh%20C3%A1za&fbclid=IwAR3G3RsWnflUWTZxFNOXzSsD3ma1srh8ROLjuDecBCgiO5-Prk61jh1Lm44

https://adt.arcanum.com/hu/view/Korosvidek_1926_0406/?query=kondoros+%20C3%A9p%20C3%BCletek&pg=236&layout=s

https://library.hungaricana.hu/hu/view/Bekes_1926/?query=kondorosi%20v%20C3%A1rosh%20C3%A0za&pg=187&layout=s

https://library.hungaricana.hu/hu/view/BekesMegyeiNepujtag_1993_06/?query=kondorosi%20v%20C3%A1rosh%20C3%A1za&pg=0&layout=s

https://library.hungaricana.hu/hu/view/BekesMegyeiNepujtag_1993_06/?query=kondorosi%20v%20C3%A1rosh%20C3%A1za&pg=2&layout=s

Dérczy Ferenc Könyvtár és Közösségi Ház Helytörténeti gyűjteménye

Mravik Mihály: „Kondoros hősi halottai és áldozatai a két világháborúban

Paulik Ágnes szakdolgozata: Kondoros község története 1228-1920

Bella István: Kondoros száz esztendeje 1875-1975

9. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe:

<https://www.kondoros.hu/index.php>

III. MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális-dokumentációja

- 1-47. kép

2. A Htv. 1. § (1) bekezdés m) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek

- Ribárszki Péter Kondoros Város polgármesterének támogató levele
- Pintér István ezredes, történész támogató levele

3. A javaslatban megadott adatok kezelésére, illetve a benyújtott teljes dokumentáció, - ideértve a csatolt dokumentumok, saját készítésű fényképek és filmek felhasználására is - vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat

- Ribárszki Anna hozzájáruló nyilatkozata

4. A nem saját készítésű dokumentumok szerepeltetése esetén az adott dokumentum tulajdonosának hozzájáruló nyilatkozata a szabad felhasználásról

- Petrovszki-Rigler Ivett hozzájáruló nyilatkozata
- Bankó Tamás hozzájáruló nyilatkozata

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális-dokumentációja

A Békés Megyei Hírlap 1925. június 21. i számában ír arról, hogy Kondoros község rendkívüli közgyűlésen döntött arról, hogy Kondoros főutcáján elhelyezik a Hősök Emlékművét.

(Forrás: file:///C:/Users/felhasznalo/Downloads/BekesmegyeiHirlap1921_1925_2-1676661493_pages128-128.pdf)

2
BÉKÉSMEGYEI HÍRLAP
Vasárnap, 1925. június hó 21.

Nemzeti Hírlapintézet H.-T.
Tudomány, Gyógyászati és Orvosi Városházaival szemben.
Alapítók: 8 millió K.
Törvény 12 cikkével K.

Levegőtől védhető és szélálló levegő. Folyamatosan készített újabb utazási lehetőségek.
Elsőrangú borbélyok beállítására nagy figyelmet fordítottunk.
Doktorok, fogorvosok, szobatiszták és egyéb szolgálatok gyorsan érhetőek.
A pártbiztonság minden ágazatát biztosítjuk.

Coty powder nagy . . . 43.000
Coty powder kicsi . . . 32.000
Coty parfüm . . . 50.000
Barbiáridi sz. . . 55.000
Barbiáridi víz . . . 21.000

Kapható **GALBÁCSNÁL**

A gyulai 190 HOLD FÖLD
mint szőlőtelek, 2 hektáros építési-területtel, magántulajdonban, birtokosoké. — Értékkel lehet felvásárolni. 4. szám alatt. 440 1°

Horváth Albert
házasfőleg engedélyezett magánnyomozó irodája
Bystrán, Huszárh Lajos-u. 4. alatti
Bízalmas ügyekben teljes bizalmasan nyújt megfigyelési, információs, helyi és vidéki. 444

Élő, egy igán vaslevegővel
kocsi, egy pár lészerszám és egy szecskény. Hív. Szempárlva, Vasal-u. 5. sz. 442.3.1

Pénztárnoknő,
aki a kincstárnok és a pénztárnok ügyeit intézi.
Székelyvárosi ügyosztályban
4422 Megyeháza-utca. 1°

Közvetítő-iroda 34. számú ház
szabad földnél eladó. Hív. Városháza-utca 6. szám alatti puccellán kereskedésben. 441 3-1

Gyopáros nagy gyógyszerjé sóstó.

Megérkezett a balneológiai vélemény.

Gyopáros (Hód) olyan kúrázó hely, amely egy újabb fontos állomáshoz érkezett: legújabb megérkezett a vármegyei és Balneológiai Egyesület véleménye, mely szerint Gyopáros víz igen értékes gyógyszerjé és víz, mely közérvény és gyermekbajok gyógyítására előremutató.

A vélemény szerint Gyopáros kúrázó helyen mint szőlő föld elterjedésében nagy gyógyszerjé erejéről fogva.

32,853.200 K. a rokkant nap eredménye.

A rokkant nap lezámolásán.

A ma egy befejezett rokkant nap briliáns eredménytel zárult. Újra a város polgárai és nemcsak a helyi lakosok, hanem minden városi lakosok szívesen értenek, keletkezett bizonyítások, hogy igen hasznosnak van annak, hogy az a közelebbi azokkal szemben akik a nagy városokban leli egészségüket áldozták az egészségüknek hazánk Magyarországon védelmezésben.

A híres erdői szőlő mellett azonban nem maradt el az anyagi siker sem, aminek ebben esetben a rokkant nap eredménye számolja.

A nyilvános urnában 15,306.608 kor. gyűlt össze és ebből dr. Kovácsics Dózsa urnájába 3,578.194, Komolcsi Eri urnájába 2,779.000, Székely Lajos urnájába 1,889.000, a városi urnába 1,744.852, dr. Dabasi Sándor urnájába 1,318.950, dr. Kocsy Tiborné urnájába 1,467.800, Eri Viktorné urnájába 860.600, Eri Lajos urnájába 844.280, Sándor Miklós urnájába 484.200, Takács Mihály urnájába 390.050 és a fővárosi urnák urnájába 91.000 korona gyűlt össze.

A gyűlésben dr. Komolcsi Tiborné 1,802.000, dr. Nemesi Sándor 811.000, dr. Major Simoné 615.000, Mátyás Domokosné 567.100, Pálcsa József 305.000, Ruff Ferencné 265.000, dr. Jankovics Emilné 253.000, dr. Csézy Józsefné 245.000, Székely Lajosné 190.000, dr. Kéler Iréné 97.000, a 48 és a 75.500 és végül Kempf Alátyáné 20.000, összesen 5,392.500 korona gyűlt össze.

A parti ünnepély során 11,478.400 koronát hoztak, ebben a kifizetési során 2,512.450, azaz 1,839.100, a részvény 1,823.450, a kifizetési 1,987.000, az amerikai áruérték 1,028.400, az élelmiszer 692.500, a kifizetési 200.000, a kifizetési 153.000, a jog 30.000 és vé-

egyhangú felkérésével a község díszpolgárává választotta.

Ezért egy bizottságot választottak, mely a díszpolgári címre alkalmatlanok a fővárosi díszpolgárral szemben. Még el sem hangzott a díszpolgári cím, hogy láttak volna a díszpolgári címért, de egyben, hogy mégis kifizessék a fővárosi díszpolgári címre alkalmatlanok a fővárosi díszpolgárral szemben. Még el sem hangzott a díszpolgári cím, hogy láttak volna a díszpolgári címért, de egyben, hogy mégis kifizessék a fővárosi díszpolgári címre alkalmatlanok a fővárosi díszpolgárral szemben.

A „Gyula” Bajtársi Társaságverseny körútja.

Az a szociális munka, mely a magyar nép lelki kímélésére előmozdít nemcsak a nyárégek folyamán, hanem még el sem hangzott a díszpolgári cím, hogy láttak volna a díszpolgári címért, de egyben, hogy mégis kifizessék a fővárosi díszpolgári címre alkalmatlanok a fővárosi díszpolgárral szemben.

„HUNGÁRIA” SÖR

állandóan kapható (kivéve ha a vagon nem áll)

HEVESI ADOLF NÁL GYULÁN

A Békés Megyei hírlap 1925. november 5. i számában ír arról, hogy a következő vasárnap tartják meg a kondorosi hősök emlékszoberának leleplezését.

(Forrás: https://adt.arcanum.com/hu/view/BekesmegyeiHirlap1921_1925_4/?query=1925%20b%C3%A9k%C3%A9s%20v%C3%A1rmege%20kondoros&pg=58&layout=s)

Csütörtök, 1925. november hó 5.
BÉKÉSMEGYEI HÍRLAP
3

Reklám ár!

Finom tejszín 60" 1. 48.000
 Blatsti Szalveterin 60" 48.000
 Borack pálinka 60" 48.000
 Szepri pálinka 60" 48.000
 Törökpálinka 60" 48.000

Krém likőrök:
 Vanília likőr . . . 58.000
 Csokoládés likőr . . . 58.000
 Borack likőr . . . 58.000
 Állás likőr . . . 58.000

5 ruzsa és másféle kerti dekorációk és kerti virágok, valamint a kerti munkák megkezdését garantáljuk.

Kértem a t. közönség siveit meggyőződéssel

Galbácsnál

4253 KOMLÓ ÉPÜLET. 30'

Figyelem!

Fényképezésnek tekintendő minden fényképezőgéppel készített és bármilyen más felvételek úgy a nézéstől mint műteremtől és jogszabályoktól kivételben és minden felszólított árban készült.

Feldmann Sándor fényképész

4771-5 - Városház-utca 2.

III. Leleplezés előadás. Nov. 5-én

előadások a helyi lakosságban tartandó III. Leleplezés előadás műsora a következő: 1. Békés Könyvtára tanácsadóinak előadása: "A leleplezés jogi fogalma és a leleplezési válság oka" címűen. 2. Hírrel és érdeklődéssel foglalkozó megbeszélés. 3. Székely Könyvtára előadása: "A leleplezési válság oka" címűen. 4. Gólyai Gyula előadása: "A leleplezési válság oka" címűen. 5. Leleplezési válság oka" címűen. 6. Leleplezési válság oka" címűen. 7. Leleplezési válság oka" címűen. 8. Leleplezési válság oka" címűen. 9. Leleplezési válság oka" címűen. 10. Leleplezési válság oka" címűen.

Vasárnap tartják meg a kondorosi hősök emlékszoberának leleplezését.

A vármegye az országos Széchenyi énekesegylet. A legmagyarabb magyar emlékre rendezett vasárnap leleplezési ünnepségekre a vármegye is megkezdte. A leleplezés az a leleplezés, amelyben a kondorosi hősök emlékeire emlékeznek meg. A leleplezés az a leleplezés, amelyben a kondorosi hősök emlékeire emlékeznek meg. A leleplezés az a leleplezés, amelyben a kondorosi hősök emlékeire emlékeznek meg.

MINIMAX!

A legjobb kényelmi és gazdaságos megoldás. A legjobb kényelmi és gazdaságos megoldás. A legjobb kényelmi és gazdaságos megoldás.

ÁTADÓ BÉRLET

1925. évi. A legjobb kényelmi és gazdaságos megoldás. A legjobb kényelmi és gazdaságos megoldás. A legjobb kényelmi és gazdaságos megoldás.

Téli férfi ruha

és egy ruhaszakróny Komlón. A legjobb kényelmi és gazdaságos megoldás. A legjobb kényelmi és gazdaságos megoldás. A legjobb kényelmi és gazdaságos megoldás.

Jó házikoszt

leleplezési válság oka" címűen. A legjobb kényelmi és gazdaságos megoldás. A legjobb kényelmi és gazdaságos megoldás. A legjobb kényelmi és gazdaságos megoldás.

Budweiser Cserépkályhák

A legjobb kényelmi és gazdaságos megoldás. A legjobb kényelmi és gazdaságos megoldás. A legjobb kényelmi és gazdaságos megoldás.

3486/1925.

J e g y z ő k ö n y v

Felvétellett Kondoros község képviselőtestületének az 1925-évi november hó 8-án tartott d i s z közgyűlésében.

J e l e n v o l t a k:

Dr Schauer Gábor járási főszolgabíró elnöklete alatt: csáki Dr Geist Gyula, ifj Mravik György, Harsányi Lajos, Hajdu István, Kollár Mihály, Skrván Károly, ifj Hanzus János, Fejér Imre, Kiss György, Lustyik György, Bierbaum Miklós, Galgóczy Géza, Száróczky Sándor, Demcsák János, Miesinay Lajos, Dr Deseő Antal, Kovács János, Kóczy János, Gulyás Mihály, Kugyela Mihály, Ancsin György, Régyénszky István, Fekete Miklós, Baross István, Serly Kálmán, Schützenberger Alajos, Jeszenszky Sándor, Keviczky László, Kovács K. Pál, Szrnka János, Glózik Mihály, Frankó József, Revicska Mihály, Konyecsni János, Hipszky Mihály, Kugyela Mihály, Pokorny Tibor, Lipthay Endre, Kuhnajda János, Kohut Pál, Czirbusz Endre, Fekete Kálmán, Dobossy István, Nagy János, Ocsenás Mihály községi képviselők és Kovácsik István főjegyző.

Mint vendégek: szentkereszt-hegyi Kratochwill Károly m.kir. altábornagy, Dr Daimel Sándor Békésvármegye alispánja, Dr Zeőke Anatl a gyomai választókerület nemzetgyűlési képviselője, Szobotics Emil ezredes, a m.kir. 10 honvéd gyalog ezred parancsnoka, Sárossy Gyula megyei árvaszéki elnök, vitéz Károlyfalvy Ferenc alezredes, testnevelési felügyelő, Harsányi Pál gyomai ref. esperes, Bartoss Pál szarvasi-, Russ Zoltán gádorosi ág. hitv. ev. lelkészek, vitéz Szomjas Frigyes főhadnagy, a szarvasi járási vitézi szék parancsnoka, Békésosaba város-, Gyoma-, Szarvas-, Békésszentandrás, Öcsöd- és Nagyszénás községek hivatalos kiküldettei és ezen kívül számos vidéki vendég.

109/1925.

Elnök főszolgabíró üdvözli a megjelent előkelőségeket, a vendégeket, a képviselőtestület tagjait.

diszkozyulést megnyitja.

Bejelenti a diszkozyulásnak, miszerint a mai napon leplezi le Kondoros községe az 1914-1918-évi világháboruban hősi halált halt 185 fia emlékére emelt szoborművet díszes ünnepek között.

Méltatja ékes szavakkal a nap jelentőségét, az élőkért elesett hősök emléke iránti kötelezéseinket; - felhívja a jelen levőket és a község egész közönségét, hogy a magyar haza iránti kötelezéseinket ne csak szóval, hanem tettekkel is állandóan gyakoroljuk, mindenki teljesítse munkássága helyén köteleését; egymást szeretve és megbecsülve építsük ki az utat mindannyiunk leghőbb vágya: a boldog, Nagymagyarország visszaszerzésére, megteremtésére.

Ezekután felhívja a községi főjegyzőt, hogy a ma leleplezendő szobormű történetét ismertesse a diszkozyulás előtt.

Előadó főjegyző részletesen ismerteti a szobor történetét, amelyet a község polgárságának áldozatkészségéből emeltek és adnak át ma a nyilvánosságnak.

Felkéri Kratochwill Károly altábornagy ur öméltségét, hogy a szobrot leplezze le, adja át a nyilvánosságnak, hogy az intsen, oktasson, buzdítson és neveljen mindannyiunkat naponta a legszentebb kötelezéseinkre: a magyar haza határtalan szeretetére.

110/1925.

Dr csáki Geist Gyula községi képviselő indítványozza, hogy a diszkozyulásból Kondoros község közönsége táviratilag üdvözlje a Kormányzó Ur öméltségét és József kir. Főherceg Ur öfenségét.

Az indítványt a diszkozyulás örömmel és egyhangúlag elfogadja, az üdvözlő táviratok elküldésére az előljáróságot utasítja.

111/1925 kgy.

Elnöklő főszolgabíró indítványozza, miszerint a mai díszközgyűléséből keresse meg a képviselőtestület az összes helybeli iskolák fenntartóit, s kérje azok útján a tanítókat, hogy az iskolás gyermekeket neveljék a hősök iránti tiszteletre, s ennek külsőleg is kifejezést adandó, a hősök emlékszozára előtt elhaladva mindenkor kalap levétellel tisztelegjenek.

H a t á r o z a t:

A díszközgyűlés az indítványt egyhangulag elfogadja s utasítja az előljáróságot, hogy az iskola fenntartó hatóságokat sürgősen keresse meg aziránt, hogy tanítóikat utasítsák arra, miszerint a gyermekeket a hősök emléke iránti tiszteletre és szeretetre neveljék, az emlékmű előtt elvonuló növendékeket pedig a kalap levétellel való tisztelgésre szoktassák.

Egyéb tárgya díszközgyűlésnek nem lévén, megköszönve a vendégek és a képviselőtestület tagjainak a megjelenését, elnöklő főszolgabíró a díszközgyűlést berekesztette.

R. Kovács
főjegyző

Kmft.

S. Szendrői
főszolgabíró

5. Jegyzőkönyv Kondoros község képviselőtestületének 1925. évi november 8-án tartott díszközgyűléséről.

6.

1925. november 8. Az emlékmű leleplezése

Széchenyi-emléknapok Röpdarcsán

A Magyar Tudományos Akadémia megalapításának 100 éves évfordulójára alkalmából a körösarcai állami elemi iskola folyó hó 7-én meghívó barátságos ünnep keretében róla le fogyózták gróf Széchenyi István, a legnagyobb magyar dícső emléke iránt.

A lélekemelő ünnepség a község előjárósága és az iskola gondoskása jelenlétében folyt le.

A nagy díszekkel halgatótt, gazdag műsoron a magasszónyálása, szép megnyitót és ünnepi beszédet követően barátságos szavaltok és éneklések szerepeltek.

Az ünnepélyt a Szózat elénekítésével zárták be.

Mi van ma?

1925. nov. 10. Hétfő

R. k. k. : Av. Andrá. Prot. : Leather M. Hétfő 10 óra 15 percben. Helyi hírek 10 óra 30 percben. Új hírek 14 óra 15 percben. (2. sz.) Esti 17 és 19 órakor mondták és a 20. sz. sz. sz.

Új szaloház Szeghalmon

Ambrus Imre gazda építtette a szaloházat

Szeghalmonról jelenik a „Körösvidék” tudósítói:

Ambrus Imre gardálkodó gyönyörű szép községben építteti Szeghalmon, két páholyosra, ótárszék számára befogadására.

Békéscsaba legzsebb színház ez, melynek Intim és mégis ünnepélyes megnyitása szombaton este volt, zenével, táncokkal, Tompa Péter kerületi tanácsnok társalása, a vidéki társulatok egyik legjobbjának részvételével.

A főgáby előtt Tóth Ferenc mondta el Rozsnyay Kálmán színházvezető prólogusát, mely meglepetésszerű volt. Tóth János, Szeghalmon község híres fia, a dícső nevét büszkén viseli a magyar kultúra ezen új háza.

Estébe a társulat teljes személyzetével érkezett el a hímnosz.

A megnyitó darab, fajsulya nagyon is könnyű volt, Bus Fekete „A néma vége” című balladája, de a színészek: Szombathy Ágnes, Tóth Borca, Holmayer és Ajtay Kornél természetes, művészi játéka a precíz együttes nemcsak hogy elcselhetetlenné tették a gyöngye darabot, hanem igazi sikert is arattak és meggyőzték a tapsokkal kikényszerített ismétléseket.

Még ebben a hónapban várják vendégzseprellésre Rózsahegyi Kálmán, a Nemzeti Színház örökös tagját, aki egy este fog csak fellépni az István emlékére járára.

Köziön kell még megemlítenünk a színház építőjéről és tulajdosoráról, Ambrus Imréről, aki megérdemelt gesztussal a színházai a híres magyaros vendégzseprellési díjtalannal engedte át a vidék egyik legjobban szervezett művészgárdájának.

London Brül a magyar pénzügyek javulásának

London, nov. 9.

A „Financial Times” újságot a magyar kamatláb lejárásáról. Azt írja, hogy igen kedvező jel, hogy a magyar kamatláb Londonban elérte paritását. A természetesen szerinti az idei termés fellépett az 1923-as eredményt. Ramsay Mac Donald sajnálkozását adott kifejezését arról, hogy Anglia nem járhat szorosan Magyarországgal újképzése körül. Minden remény meg van arra, hogy a legközelebbi jövőben ez a sajnálkozás alaptalanul válik.

Leleplezték a kondorosi hősök emlékművét

Nagy ünnepély Kondoroson — ünnepély után ment róla az ünnepélyes díszgyűléssel bíró kapitány és Kondoros

Kondoros, november 9. (A „Körösvidék” kiadott munkatársának jelentése.) Szép, bensőséges ünnep keretében ment róga vasárnap délelőtti Kondoroson a hősök emlékművének leleplezése ünnepélye. Az ünnepély minden tekintetben méltó volt az esemény emlékéhez. Kondoros község barátságos lakosságának áldozatkészsége folytán leleplező volt, hogy ma egy gyönyörű emlékmű örökíti meg a község Főterén a világháborúban elesett 185 hős emléket és hirdeti azok el nem múltó világségüket a jövő generáció számára.

Érkező vendégeket Kovács István fogadta és halasztotta a kondorosi csatára nagyteremben, hol villámreggel várak órák. Az érkező vendégek sorában ott álltak Békéscsaba képviselőiben dr. Daimel Sándor alispán, Szócsy Gyula városgyűlési elnökök, a békéscsabai ref. egyház képviselőiben Harsányi Pál esperes, Békéscsaba r. l. város képviselőiben dr. Korösi Géza kultúratiszokot, a m. kir. honvédség képviselőiben vitéz Szabolcs Emil ezredes, a 10-ik honvédség parancsnokai, Marinkovics Lajos főhadnagy, segédőrnagy kiséretében, Schauer Gábor szarvasi járás főszolgabírája, a szarvasi vitéz járás főtiszt szarvasi éfő vitéz Szomsz György járás hadnagyával a városgyűlési Vitéz Sotik képviselője. Szarvas képviselőiben Bíró Imre főjegyző, Komár György bíró, Nagyvárad képviselőiben Mészáros Gyula főjegyző, Gyoma képviselőiben Pótmann József főjegyző, Eendrőd képviselőiben Finta Albert főjegyző, Ócsád képviselőiben Pajkó József főjegyző, a nagyváradi 4-es honvédek nagybírójaának képviselőiben vitéz Marék Eendrőd és vitéz Kovács Jenő, vitéz Károlyfalvy Ferenc a békéscsabai levélvezetője, a környékbeli földbírókat és uradalmakat tisztelt csaknem teljes számban. Kovács István híreken megbetegedése miatt nem jelenhetett meg az ünnepélyen.

Isteni szentek
Az ünnepély a román k. k. templomban tartott misével kezdődött, melyet szaloház megköszönt az ünnepély köztársaság és a nagy számú vendég. A mise végzetével a köztársaság átvonult az evangélikus templomba, hol istentisztelet volt. Ruzs Zoltán gáboros lelkész gondolatokban gazdag, mely tartalmas gyönyörű ünnepi beszédet mondott. A megható beszéd alatt állg maradt szem szárazon. Az istentisztelet a Himnusz elénekítésével ért véget.

Díszgyűlés.
Ezután Kondoros község díszgyűlést tartott a községhez gyűlést termében. A kondorosi Főterület elnöke a Hírszék-egyet, majd Schauer Gábor járás főszolgabíró leleplezte, szép szavak kíséretében bevezette a vendégeket, a megjelenteket és a gyűlést megnyitotta.

Pelétérésre Kovács István fő-

jegyző röviden ismertette a szobor történetét, mely szerint az 1924 június 27-én tartott községi képviselőgyűlési gyűlésen határozták el Schauer főszolgabíró bizottságával határozni, hogy a község pénztárának tüzére Kallós Ede szoborral emlékeztetnek meg az előjáróságot a felhővel szemben. — Schauer főszolgabíró szarvasi után a Főterület által elnevezett Himnuszal a díszgyűlés véget ért.

Az emlékmű leleplezése
Ekkorra már a község megerősödött ellenére több ezere menő hatalmas ünnep vért az emlékmű leleplezését. A rendet a levélvezető és a köztársaság tartották fenn. Az előjáróságot az emlékmű foglaltak helyét majd a Főterület Himnuszát után Schauer főszolgabíró felkérte Kratochvíl Károly alldorospártot az emlékmű leleplezésére.

Kratochvíl alldorospárt alábbi beszéde közben hallott le a lepel az emlékműről:

„Halljon le a lepel. Magyar aszszonyok ne sirjatok, mert örömtánc van ma. Ünnepeltek az elesett hőseket, ünnepeltek órák, mert szent ügyért, Hazánk szobor jövője érdekében ezek el és áldozták fel életüket. A mai ünnep alkalmával mezenzi harczerek színhelyéről jöttek az elesettek ide. Ezen a vidéken nyugosznak ők, megjelölő sírjukban. Ha talán az idők folyamán ezek a sírok elfüthet volna, akkor vértükből a legzsebb virág, a hit virága nő ki. Az elesett hősök áldozatkészsége istentisztelet szolgálatára, hogy ünnepeljük a jövő Magyarországot.”

Majd felolvasta az elesett 185 kondorosi hős nevét.

Kovács István főjegyző azzal a szent fogadalommal vette át a község nevében az emlékművet, hogy az elesettek emléket mindenkor meggyőzőtől fogják és őrzik meg.

Záró Ánjal a kerület egyházgyűlési képviselője mondott ezután gondolatokban gazdag, szép ünnepi beszédet.

A Főterület éneke után az evangélikus és román k. k. egyházközségek lelkészei megáldották az emlékművet.

Az emlékmű megkoszorúzására Ezerélen a közelvezető helyzetek szép beszédek kíséretében hozott az emlékmű talapzatára: A volt

József főherceg a Kondorosi Csárdában.

József kir. herceg folyó hó 14-án Kondorosra érkezett, hogy a bőségek szobrát megkoszorúzza.

Kondoros község lakossága a kir. herceget megillető ünnepélyes fogadtatásban részesít.

Délután 11:30 órára: Ötvenévi Biharszékba főtől autón érkezett a község határában az előhírdetés fogadja a járási főszolgabíróval az állás, azt Ötvenévi Gyula. A bőségházba előtt a kondorosi leventeegyesület tisztviselői, amelyek sorbalek között érkezett a bőségek szobra előtt térré.

Program: Hívtárs. Ennek a kondorosi dalárdá.

Ünnepi a szobrot bőségek tiszteletben megkoszorúzza.

Dr. Kovács Dezó főispán ünnepi beszéd.

Himnusz. Kézli a kondorosi dalárda. *Délután 1 órára: Közelít a „Kondorosi Csárdában”, melyen az első felkötésben a főispán mondja a beszédjéről, utána Geyl Gyula József főherceget köszönti fel.*

vízkivezése van még hátra. Itt mintegy 400 kubi hold összességű, 20-30 cm. vastag vízborítás van a szonkivül körülbelül 200 kubi holdnyi területen van földszarban víz. E négy hektáros víztározók bekapcsolásához csatornázással és csatlakozással törekvés. A vízszint egyrészt területet teljesen megszáradtatnak a víztől és művelés alá is kerültek.

A költségvetés.
A költségvetés vérték és végrehajtásának köré tekintetben említendő a többi nagyobb átdarályok nem kerültek fel, a hatóságok és hivatalok szűkebb feltételük fenntartás nélkül elvégzik. A felügyelő hatóságok az előir. végrehajtást megtagadják, amelyek során nagyobb szabványú hatóságok vagy visszalétek nem kerültek ki, a kisebb elmaradások pedig közvetlen utasítások alapján pótolhatók.

Bejelentem a költségvetési bizottságnak, hogy a kereskedelemügyi miniszter a vármegyére 1926 évi közvetlen költségvetés kidolgozása feladatával oly módon hagyta helybe, ahogy azt a törvényhatósági bizottság megállapította.

A máh hónapban a költségvetési miniszter több magas állású miniszteri tisztviselő kíséretében Sárosvára érkezett, hogy a helyszínről megtekintse a Sárosvai község által felajánlott és a felújítandó középiskola gazdasági iskoláikra szolgáló felújítási tervét és építési tervét, melyek eredményeként Sárosvai község határozott ígéretet nyert a dégen kivált és a község kultúrájára, valamint gazdasági fellendülésre biztosított iskolák felújítására és létesítésére.

A bányatekellő evagatókuspópok Dr. Raffay Sándor békéscsabai és Gerendáséon egyházi közéleti tartott, mely alkalommal a lakosság beszédét ünnepélyes tisztviselői fogadta.

Bejelentem végül, hogy Sárosvai Gyula vármegyei árvaszéki elnöke, mely a minisztertanács visszahívásának nem engedélyezte, a törvényhatósági bizottság folyó évi költségvetésével kezdődő hatályos nyugdíjra, javasolom, hogy a költségvetési bizottság Sárosvai Gyula volt árvaszéki elnöknek a költségvetési bizottságban nosztro időt át kétféle feltételmentes és közbiztonságát munkájának elismeréséért és köszönettel fejtsze ki. (Egyhangúlag elfogadták.)

Meghalt a volt gyulai főispán.

Gyula-jelentés: kaptunk Gyulától, egy taláka megylet kór lámból. Május hó 9-én ott elhalt jopaházi Dóry Pál ny. főispán, aki 1910-ban Békésvármegye főispánja volt. Az öreg, 73 éves, perülán egyszerűségű urat ma temették el nagy részvét mellett. Halálát ösveggye, Dóry Gáborra,

személművési Nándi Kamilla Dóry Natália, Szeged Székessy Sándor, Dóry Béla, Majláthy Mária, Szeged határ Komlós, szilveszter Dóry Margit gyászolták. Békésvármegye székházára a gyász jelöléssel a gyásznapokig.

Házbér-fizetés hadikölcöscönnel.

— Érdemes terv. —

Felső József népfőnöki elnökségben kijelentette, hogy a háztuladonások, hátréplak a lakások felszabadításának előmérése, ezt a befejezést kapják, hogy a jövő évi május 1-től a lakbértek újabb 25 százalékkal fogynak emelkedni, vagyis jövő év május 1-én a lakbér az aranyperforálás 75 százalékos. Kérdésüknek szerint ezzel kapcsolatban érdemes terv merül fel a hadikölcöscönnel irányuló adótervezés körében, kik arra hívatkoznak, hogy a háztuladonások kormányának ez az intézkedés 75 százalékos veresítés, a hadikölcöscönnel viszont teljesen természetesen maradnak, ami olyan szűkezzel, mintha a kor-

mányzat kölcöscönnét ténnyé a háztuladonások kölcöscönnét és a hadikölcöscönnel egyenlő állampolgárokat nem részesítésre kerül védelemben. A terv konkrétumában arra vonatkozik, hogy ezt az újabb 25 százalékos lakbérmentesítést a hadikölcöscönnel irányuló adótervezés, ami egyeztetés a hadikölcöscönnel bizonyos fokú változtatásokra is jelentkezik. A terv nagyon laza tervekben van még a fűzés az nem lehet tudni, hogy a háztuladonások máh szűkezzel, kik megadjuk békésségű és a hadikölcöscönnel egyenlő tervrel az adótervet.

Allspáni jelentés.

Békésvármegyei költségvetési bizottság május 10-én, tegnap délután 9 órákor havi rendes ülését tartott, melyen a vármegye elnöke, a m. kir. pénzügyminiszter, a kir. tanfelügyelő és a bizottság elnöke tartott beszédet a vármegye évről-havi költségvetéséről. A vármegye elnökjének érdekes jelentését — következők —

Felkötés, ipar, kereskedelem.
A felkötés általános helyzetéről a társaságban jelenleg, hogy az ország munkajelzők biztonságára érdekében az előzeteseket meg-

Ipar és kereskedelem az előzetes felkötésben eldöntött helyzetben van.
Az általános érdekeltségű kérdés az az ország nyitottságát megerősítő olyan mérvetől, melyeknek következményei minden tekintetben az országos ügyekkel felhívják és megvárnak. A magam részéről ezeket a kérdéseket illetően az óberon hírtelen egyeztetéssel, azonban értemek csak olyan mélyrehatók és országos jellegűek, hogy ezek megvárnak a helyi hatóságok irányította jogkörökben megvárnak és végrehajtható intézkedések lehetőségét meghaladják. Az előzetesek között az a megvárnak az érdekeltség által kölcöscönnel tartott tanácskozáson és gyűléseken. Így legutóbb az iparosok és kereskedők tartották Gyula elnöke, gyűléseket, amelyeken a mai helyzet elnyitottságára vezető általános panasz ellen tiltakozó események lehettek.

Kölcöscönnel, ösveggye.
Az érdekeltség körében a kölcöscönnel jelentem: A kölcöscönnel megvárnak munkajelzők a máh hó 8-án befejezését. Az ország területének megvárnak. — Az érdekeltség csoportja a máh

Idegesség

és álka a mai életmódban. Minden lépés, amit a kemény munka után teszünk, kis kikapcsolódást hoz az agynkra és idegeinkre és türelmetlenség fokozza a szorongást. Kímélje meg szervezetét a lelassított ránkócskól és hordjon **PALMASARKOT és TALPAT**. Egyszerű kislételel meggyál, hogy viselést mely jól-tudomány és pihenés munkáját idegeinknek. Elegans forma Ellenállók és olcsóbb a bőrtől. 110 11-11

Békésvármegyei Tokarépőszár léglagyarában épületbevitelétől kikerül
darabos téglá, téglafürmelek
kocsiszámra olcsó áron kapható.

A Kertvárosi Építő Egyesület meghívja tagjait május 12-án délután 3 órára a városban nagyteremben tartandó közgyűlésre.

melynek főgyűlése: Először megvárnak. Jelentés az építési és a közvetlen. Zárás: az országos. Közvetlen jelentés. Új vezetőség választás. Jövő gazdasági érdekeltségű intézkedések. Előzetes és közvetlen. Gyula, 1926. május hó 9-én.

Előzetes.

A Gyulai Crépifügőművek üzemeltetői máh hó 13-án, délután 3 órára az Ipartestületi közgyűlésben rendes évi közgyűlést tart.

Köre a tagok emeltem meghívhatnak. Hírtársulatunkon emeltem folyó hó 24-én a megjelentek számára való tekintettel a közgyűlést megtartottuk.

Szakkeres Baby, Baba, Eton hajragásokkal ezúttal Hanssain Gyula uri borély és fodrász. Ugyanott egy herbályosság felvételük.

A Polgári Körben olcsó és jó házkönnel kapható, kihördőára is.

Hörösvidék

Hasznosítók és kiadók: Békéscsaba Eszék térre-41. Telefon 91.

Előfizetés: Hónaponta 1000 K.

Főszerkesztő: VIDOVÉKY KÁLMÁN

Felkészítők: NIGEND ORSZÓ

Előfizetés: Hónaponta 1000 K. Egy évre 10000 K. Egyre szám ára 1200 K.

Tüntetőre készülnek a német kommunisták

Berlin, május 19. A német birodalmi kommunista párt pünkösdre az ország egész területén nagy tüntetésekre készül. A berlini rendőrséget megerősítették és karabélyokkal és kézi fegyverekkel látták el. A kormányban a birodalmi ország hivatalos kétsége áll, az utcákra ágyúkat vontatásnak kel és pánicsoltatásokkal tartanak óriáritókát.

Legett egy romboló város

Bukarest, május 19. A római területen társasról, amely az önkormányzatban levő Bacau városát csaknem egészen elhamvasztotta, a következő névvel került: Veszélyes városok közötti nem került előbből kigugrott a Goldenberg név nagy felelet. A felhamvasztott nagyméretű város sárga füstben a tűz pillanatok alatt terjedt tovább és több száz házban tüzet elcsigált. A dühöngő árulás a lángoktól tovább vált, úgyhogy csakhamar kigugrott a portákról és sok város ház. Öt óra körül a város felhőbe került, a lakosság sorában pánik tört ki. A városban számos perkolentételep van, amelyek egymáshoz gyűltek ki és a településen levő székely bennbörögő egyedsége robbant ki. Hat óra teljesen legett, az elpusztult épületek száma 600. A lakosság és az esetleges áramlás igen nagy, eddig pontos számokat nem lehetett megállapítani. Az ország közeli közlekedésében 600 millió leire becsült.

Megbolondult egy kommunista újságíró

Bukarest, május 19. Hálón este a belügyminisztérium polórában Jancsó Károly újságíró, a 'Vörös Újság' volt főszerkesztője megparancsolt elvéreztetett Goga Oktavian belügyminiszter szobájába és lezárta az ajtót. A Goga újságos várt. Az őt ember biléren megfordult és otthagya az öccsereget a hivatalonként. Hosszas kutatás után egy kórházban utána találták az és cimegyégyi intézetbe szállították.

Női hullát fogták ki a Körösből

A gyulai államrendőrség tegnap arról értesített, hogy a Fehér-Körösből Remetési egy női hullát fogták ki a vízből. A rendőri bizottság nyomban kiadott az emleket körözött helyre. A hullát már oszlopnak indult. A hullát tegnap felhozták és megállapították, hogy testén szemmel sérülés nyomai nem láthatók, emel-fogy bontányt alig lenni az. Megállapították, hogy a szerencsétlen asszony Dr. Tereszky Mihályné gyulai lakos.

Borzalmas családirtás Pestújhelyen

Egy háznál megölt férfit és gyermekét, szintén felhamvasztotta magát

Pestújhelyen a Marjút-utca 27. sz. ház egyik lakójában Wincorovszky Aladár köztudott ember az éjjeli borotválás elvégzése után feleségének és 2 gyermekének, a borotválás után felkaszálta magát az előföldön. A szomszédok előadás szerint a székelyháza hányzó már régebbi idő óta nem tudott megbeszélés körézetével és minden válságosság miatt az tudtára, hogy borotválás tettei végre-hajtsa. Már napokkal ez előtt pa-

szakodott szomszédoknak, hogy nem akar élni és nemcsak magát, hanem egész családját meg fogja ölni. A jelek szerint a családirtás úgy történt, amikor a feleség és gyermekek már aludtak, borotválás véget vittek, úgy hogy a szomszédoknak pillanatok alatt meg kellett látni a borotválás utáni állapotot. A borotválás családirtásról értesített a rendőrséget. Megállapították a nyomozás és ki fogták halálos Wincorovszky szomszédok és rokonait.

József főherceg Kondoroson

Kondoros község ünnepsége

A 'Körösvidék' munkatársa írja: Kondoros község e hó 16-án, vasárnap reggel ünnepes küldöve, lobogó-díszbe öltöztetett ünnepélyre készült. A község szoborának őszel megjavított leleplezési ünnepélyén József főherceg nem jelenhetett meg, ezért most jön el, hogy megkoszorúzza a szobrot. Erbeszék az előjárásról a községeljáróval az éjlen a község hátrában fogadás öfenséget, aki dr. Kovács Dező főispánnal autóból álltál az őt véro négyzetesében a 48 tagú lovasszerződésen állt kísérv, a községbe vonult. A község ünnepélyén egyik oldalon iskolagyermek vették a virágot dobtak utjába őt ajánzóva. A másik oldalon a leventecapat hírtárgy, mely előtt elvonulás, a községhez előtti tere éri a főherceg, ahol csáki Csizsai Marjusz orkényes csoport nyújtott át öfenségetnek írvák, kedves beszéd kíséretében.

szomszédok öfenséget. A meghalt község községét.

Kovács Dező főispán magasszónyán beszédében mondta el, hogy hosszú idő után másodszor tudós eljött a községbe. Mikor előtte látt, olyan megtró beszéd fogadta, amit nem tud feledni soha. Ezt a beszédet viszonzni igyekezett a művel a leplezési ünnepélyen belevégre miatt nem tudta megkötés is [szóval] érezteti szomszédok, eljött most azok közt, akik őt szeretik, mintegy figyelem-telni arra, hogy a 183 éves nevét el ne felejték, mert életüket adták a legzsebbebb életük — meghaltak hazájukért.

A szobor ne csak dísz, ékeztető legyen a községnek, hanem példát adjon az ifjúságnak: „a község meghaltak hazájukért, nekik élni kell érte úgy, hogy visszaszerezük!”

Az ünnepély a Himnusz elnevezéssel érte véget.

Ezek után tisztelgve elvonultak a szobor és öfenséget előtt a volt katonák, utánuk a levették, ünnepelték a az öfenséget egyesületek tagjai.

A tisztelgés után a főherceg kedvesen elbeszélgetett volt katonáival.

A kondorosi Csáda nagyerdőben község volt, amelyen az első község volt a feltámasztás a kondorosi útra. Csáki Csizsai Gyula dr. öfenséget községhez fel, aki visszatért megemlékezni a háború történetéről a díszes a hős altábornagyok.

Az ebédet résztvevők kíséretében a Csáda előtt autójába szállt a főherceg és Szarvas felé folytatva útját. A nagyerdőbe visszajött főherceg tovább is együtt maradt és Keviczky László ev. lelkész a főispáni községhez fel, amire a főispán válaszolt. A vendégek délután 4 óra felé hagyták el a csádat, kíséretük a községet.

Zárkésben a magyar koronás 72-81-el jegyzetük

Helyszíni szemle a Körösvidék átépítése és a vízvezeték ügyében

A borsodalmi miniszter a Székely- és Gyulai-utak Körösvidék átépítése ügyében felterjesztett iratokat a következő határozattal közzé teszi:

Tekintettel arra, hogy a vidék átépítése körében a víz-vezeték létesítési munkák elvégzése, az öfenségetnek látni helyszíni szemle tartását, amely előbbi Tancs Pál miniszteri előadott tanácsot rendel ki. A helyszíni szemle a gyulai m. kir. államépítészeti hivatalba rendezés. A szemle napját június 5-én délelőtti 9 órában állapította meg, az öfenségettel helyszíni pedig a városi tanácsot megjelölté ki.

A helyszíni szemle alapján öfenségetnek mutatkozó változtatások miatt a tervek a miniszternek új-ból feltesztelendők.

A fenti miniszteri rendelet alapján, kijelölés van arra, hogy a víz-átépítése most egyébként igen sürgős munka, időre elhalasztandó.

Ugyancsak értesítés érkezett a városi tanács a népjóléti minisztérium műszaki osztályától, melyben arról értesült a város, hogy a város által terjesztett víz-vezeték előmunkálások előkészítése öfenséget helyszíni szemle megteremtésével rendel ki és ebből a célból május 28-án Szabó és Hoffmann műszaki tanácsosok Békéscsaba értekeztek.

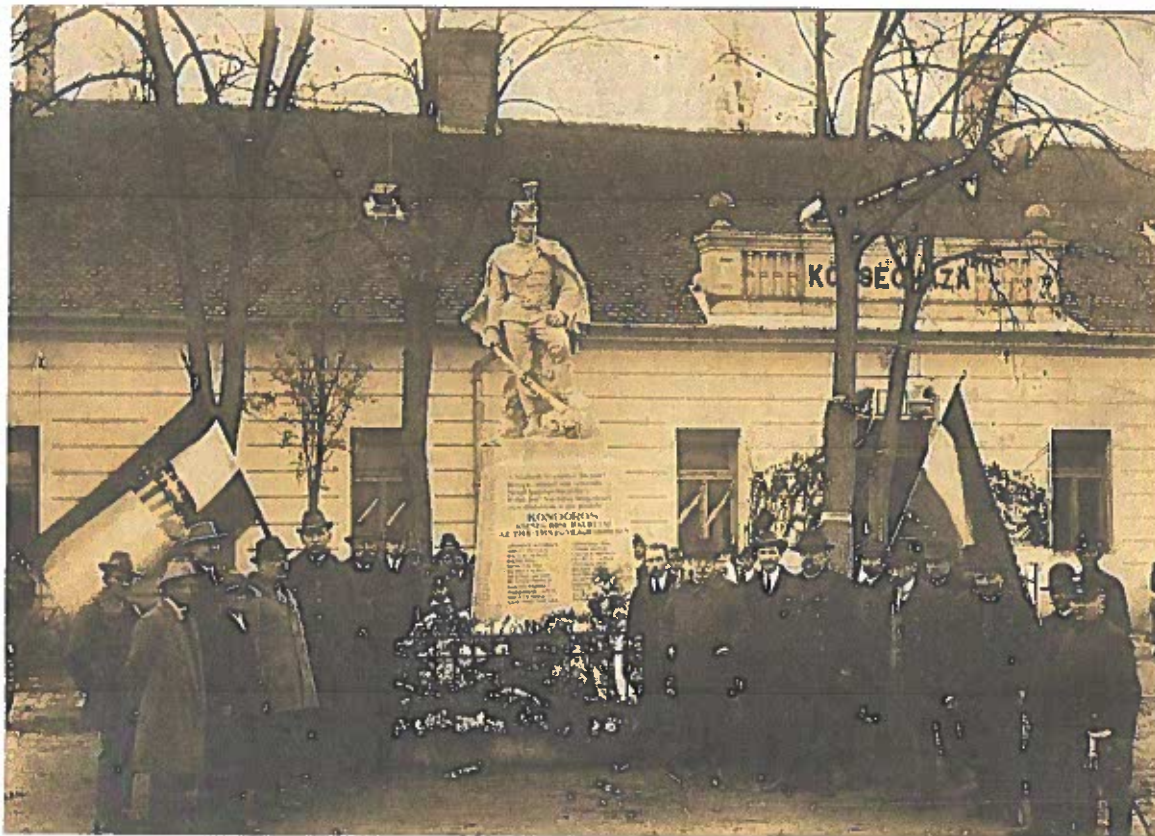
Leleplezési ünnepség Kondoroson

A Körösvidék munkatársa írja: A boldog emléktől Szabó János, fel-leleplezési ünnepséggel megrendezett leleplezési ünnepség, évi április 11-én történt be végezték, mikor is Arany Gusztáv volt posztó leleplezés, egyházmegyei főjegyző, tanácsbíró, a Ferenc József rend lovagja választott meg nagy általános többséggel.

A leleplezés nagy ünnepélyességgel f. hó 16-án tartották meg, amelyen Harsányi Pál országgyűlési képviselő részvételével megjelentek a község öfenséget reform, leleplezés, egyházak képviselői és Arany Gusztáv előbbi főispán, egyházmegyei főjegyzőnek egyházi és világi méltóságai és leleplezés nagy tisztelettel, akik a községben megjelentek és nagy lelkesedéssel részt vettek a nagy lelkesedéssel leleplezési ünnepségben.

A rendkívül lélekteljes, lényes beiktatás után 150 terítés banketten ünnepelték Arany Gusztávot, melyen sok érdekes, lényes szóokot hangzott el, melyre Arany Gusztáv nagy leleplezési és nagy ünnepséggel.

I. Világháborús emlékmű archív képek:

10.
1930.

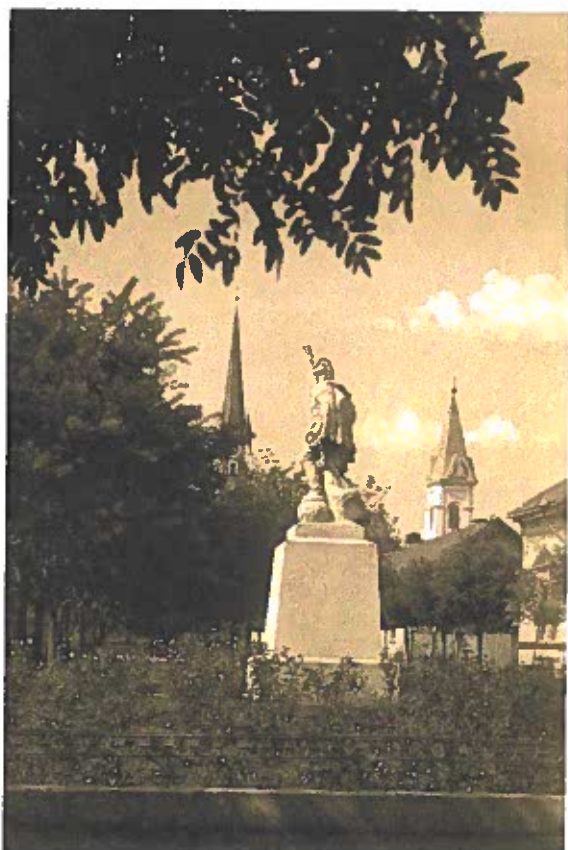
Kondoros.

Községháza és hősök szobra.

11.
Később az emlékmű előtti kertet megnagyobbították.

12.

13.

14.

15.

1980.

Az első világháborúban elhunyt hősök névsora Kondoroson

(Mravik Mihály: Kondoros hősi halottai a két világháborúban, Kondoros, 1997. 40-46. oldal alapján)

1. András András	46. Halász Mihály
2. Árvai István	47. Hantos Pál
3. Balla János	48. Hanzely János
4. Bába Pál	49. Hanyecz József
5. Bencsik Pál	50. Hipszky István
6. Berki Lajos	51. Hipszky János
7. Bertók János	52. Honti kálmán
8. Blaskó Mihály	53. Horcsák György
9. Bobvos Mihály	54. ifj. Horcsák György
10. Bohnyát Mihály	55. Hraskó György
11. Boldis Mihály	56. Hraskó János
12. Borgulya István	57. Hruska János
13. Braun Ádám	58. Huszárik György
14. Briezsnyik János	59. Huszárik Pál
15. Brlázs Mihály	60. Jancsó Pál
16. Czmarkó Pál	61. Janecskó János
17. Czmarkó Mátyás	62. Jankovics János
18. Csipai Ignác	63. Janurik György
19. Csjeri János	64. Janurik János
20. Csonka István	65. Jelen György
21. Csonka János	66. Jelen Pál
22. Csonka Pál	67. Juhos András
23. Dauda József	68. Juhos János
24. Dávid János	69. Juhos Pál
25. dr. Demcsák Lajos	70. Juro András
26. Eliadesz András	71. Karsai János
27. Eliadesz János	72. Katyjak Mihály
28. Eliadesz Pál	73. Kis András
29. Farkasinszki András	74. Klucsik Pál
30. Fábri András	75. Kollár János
31. Fecske György	76. Kondacs János
32. erdőtarcsai Fejér Imre	77. Kondacs Mihály
33. Filó János	78. Korödi József
34. Filó Mátyás	79. Kotálik Pál
35. Filó Mihály	80. Kovács András
36. Frankó Mihály	81. Kovács György
37. Gacsi Mátyás	82. Kovács János
38. Ganyecz Mihály	83. Kovács Károly
39. Gaszó András	84. Kovács Mihály
40. Gáspár Mihály	85. Kovács Pál
41. Glózik György	86. Kozsuch András
42. Gombár Mátyás	87. Krajcsovic István
43. Gömöri Mihály	88. Kulik István
44. Gulyás András	89. Kunstár János
45. Hajdu György	90. Kupecz János

91. Kutni János	141. Petrovszky János
92. Labát Pál	142. Petrovszky Pál
93. Lada Sándor	143. Pigler Mihály
94. Laszkács János	144. Plaskó Mihály
95. Lelik Márton	145. Polonszky János
96. Lerner Henrik	146. Ponyiczki Pál
97. Lestyan Pál	147. Prjevara Mihály
98. Linszky Mátyás	148. Rapcsák Mihály
99. Lukácsik Mihály	149. Rágyanszki István
100. Lustyik János	150. Rák János
101. Lustyik Pál	151. Ribárszki György
102. Maginyecz Mihály	152. Sajbik János
103. Magyar István	153. Sajbik Mihály
104. Masa József	154. Saliga József
105. Mácsan Mihály	155. Sárkány Pál
106. Mális György	156. Schüller Iászló
107. Medvegy György	157. Sebestyén János
108. Medvegy Mihály	158. Sebjan Farkas Pál
109. Medvegy Pál	159. Sechna János
110. Melis János	160. Séllei Mihály
111. Melis Pál	161. Simkó János
112. Mester Mihály	162. Simó János
113. dr. Micsinai Jenő	163. Skorka István
114. Michálik Pál	164. Skorka Pál
115. Misik István	165. Skultéti János
116. Mladonyiczki György	166. Sovány Pál
117. Molnár János	167. Süveges Mihály
118. Moko Elek	168. Süveges Pál
119. Mravik István	169. Szabó István
120. Mravik Pál I.	170. Szabó János
121. Mravik Pál II.	171. Szakács Márton
122. Mrsan Mihály	172. Szappanos Pál
123. Nagy János	173. Szász György
124. Nagy Károly	174. Szebegyinszki János
125. Nyemcsok György	175. Szebegyinszki Mihály
126. Nyemcsok István	176. Szebegyinszki Pál
127. Nyemcsok János	177. Szenes János
128. Nyemcsok Mihály I.	178. Szilágyi Endre
129. Nyemcsok Mihály II.	179. Szlezák György
130. Nyolczas József	180. Szrnka István
131. Orosz Pál	181. Szrnka Márton
132. Osgyán Mihály	182. Sztrehovszki György
133. Paluska György I.	183. Sztvorecz János
134. Paluska György II.	184. Szvitan János
135. Paluska János	185. Tóth György I.
136. Paska János	186. Tóth György II.
137. Pekérik György	187. Tóth Márton
138. Petneházi Lajos	188. Tóth Mátyás
139. Petrik János	189. Trabach István
140. Petrovics János	190. Tyichi János

191. Uhljár Mihály I.
192. Uhljár Mihály II.
193. Unatyinszki András
194. Urbancsok András
195. Urbancsok György
196. Urbancsok Tamás
197. Urbán István
198. Valach Endre
199. Valastyán György
200. Vaszkó András
201. Vaszkó István
202. Valyó István
203. Velki János
204. Vitális István
205. Zahorecz István
206. Zvada Pál
207. Zvara János
208. Zsindely Imre
209. Zsjak Pál

F E L H I V Á S

A Kondoros Nagyközségi Önkormányzat - részben a Polgári Olvasókör kezdeményezésére is, a jogos és egyre szélesedő lakossági igények figyelembevételével - úgy határozott, hogy támogatja egy

II. világháborús emlékmű

felállítását.

A világháborús pusztító vérzivatarában életüket vesztett emberek hősi áldozatáról a rendszerváltozásig - sajnos - csak megszegyenítő módon szólt a hivatalos politika. A legkevésbé elítélhető mondat az volt: "Minek mentek!"

Ma már másként és főleg igazul értékeljük a mintegy fél évszázada történeteket. Ehhez hozzátartozik egy emlékmű felállítása.

Az önkormányzat részben vállalta az emlékmű költségeit s megbizta a Polgári Olvasókört az előkészítő, szervező és koordináló munka végzésével. Ismert, hogy röviddel ezelőtt dicséretesen sikeres fel-táró munka folyt e területen. Ennek folytatásáról illetve teljesebbé tételéről született döntés.

Az önkormányzat és a Polgári Olvasókör várja mindazoknak a jelentkezését, akiknek hozzátartozója halt meg vagy tünt el a II. világháborúban illetve ezt követően hadifogságban, deportálásban, "málenki robot"-ban. Akik már más helyen jelezték szeretteik halálát, nem szükséges ezt a tényt megismételni. Leadható a jelentkezés a Községházán, a Polgári Olvasókörben, és a korábban ilyen tevékenységet végző szervezetnél is.

A terv szerint a hősök, áldozatok neveit márványlapon szeretnénk megörökíteni. E márványlapot /-lapokat/ az I. világháborús hősi emlékmű mellé /kétoldalára/helyeznénk el.

Az emlékmű elkészítéséhez szívesen vesszük szervezetek, társaságok, termelési egységek, magánszemélyek és hozzátartozók felajánlását. A felajánlás befizethető a jelentkezés helyén vagy a Kondorosi Takarékszövetkezetnél az e célra nyitott folyószámlára.

A jelentkezések lezárásának határideje: 1992. május 1.

Az emlékmű felállításának tervezett időpontja: 1992. IX.1.

Az önkormányzat kéri és várja a helyi lakosok és az elköltözött személyek megfelelő adatjelentését és támogatását a nemes cél elérése érdekében.

Kondoros Nagyközség Önkormányzata Polgári Olvasókör

19.
Felhívás
Polgári Olvasókör, Kondoros, 1991.

A II. Világháborús emlékmű avatása 1993. május 31. 16 óra.

20.

21.

26

A Magyar Honvédség Központi Díszászlójának egy szakasza.

22.

Dr. Für Lajos honvédelmi miniszter emlékbeszédet mond, majd leleplezi az emlékművet.

23.

27

24.

Dr. Kovács Sándor polgármester és Dr. Bartóki László alpolgármester koszorúzik a felavatott emlékműnél.

A második világháborúban
elhunyt kondorosi katonák
tisztelésére,
ünnepi megemlékezést tartunk,

1993. május 31-én
16 órakor
a Hősök terén.

Polgári Olvasókör
Kondoros

Emlékhelyavatás

Ünnepi beszédet mond:
Dr. Für Lajos
honvédelmi miniszter

Emlékműsor közreműködői:

Felkai Eszter
színművésznő

Az Általános Iskola énekkara,
vezető: Vári Ferenc

A helyi egyházak képviselői

A koszorúk elhelyezése.

"Kedvesek és szerelmesek, hitvesek,
jegyesek, apák és riak, hozzátartozó
hős és nem hős katonák, hazánkfiai
emlékére, akik nem tértek vissza
szeretteikhez többé a háborúból."

/ Buda Ferenc /

25.

A II. Világháborús emlékműavatás meghívója

28

28.

A Városháza és az emlékmű előtti park 2014-es felújítása előtt és után

29.

31

30.

31.

32

2018-ban az Első Világháborús Centenárium Emlékbizottság pályázati támogatásával újult meg a Városháza előtti téren található hősi emlékmű. Kondoros Város Önkormányzata a talapzat felújításához, a Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány „Az első világháború történelmi emlékeit őrző emlékművek rendbetétele, renoválása, helyreállítása, új emlékmű állítása” című pályázatán nyert 997.900 Ft forint összegű támogatást. A rekonstrukciót Horcsák András kőfaragó mester végezte. A felújítás kapcsán nem csak a meglévő talapzat került felújításra, hanem az évtizedek alatt a táblán olvashatatlanná vált neveket is újravesték, valamint az egykori átadás után, további áldozatok neve is előkerült, így a már meglévő névsor 25 névvel bővült.

(Forrás: http://ribarszkipeter.hu/index.php?route=public/news&news_id=285)

32.

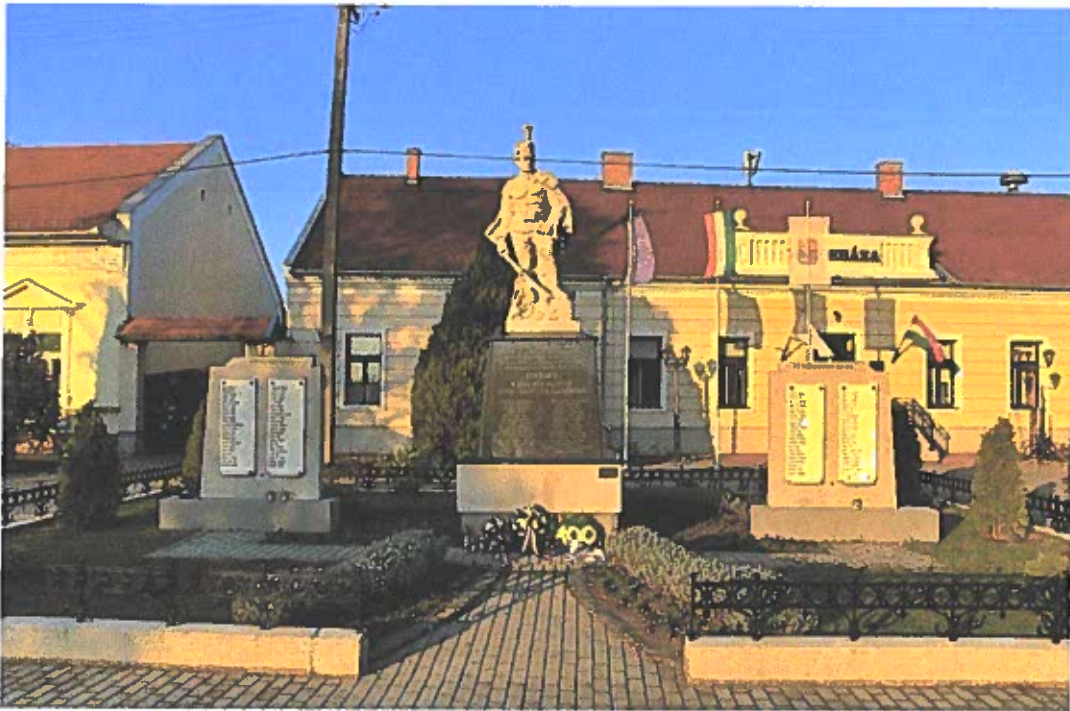

33.

34.

I. és II. Világháborús emlékmű

35.

2018. A 100.évforduló alkalmából Kondoros Város Önkormányzata méltóképpen emlékezett meg, azokról a hőseinkről, akik példát mutattak bátorságból, és amely példát az utókornak meg kell őriznie.

36.
2023.

35

A I. Világháborús emlékmű napjainkban

37.

38.

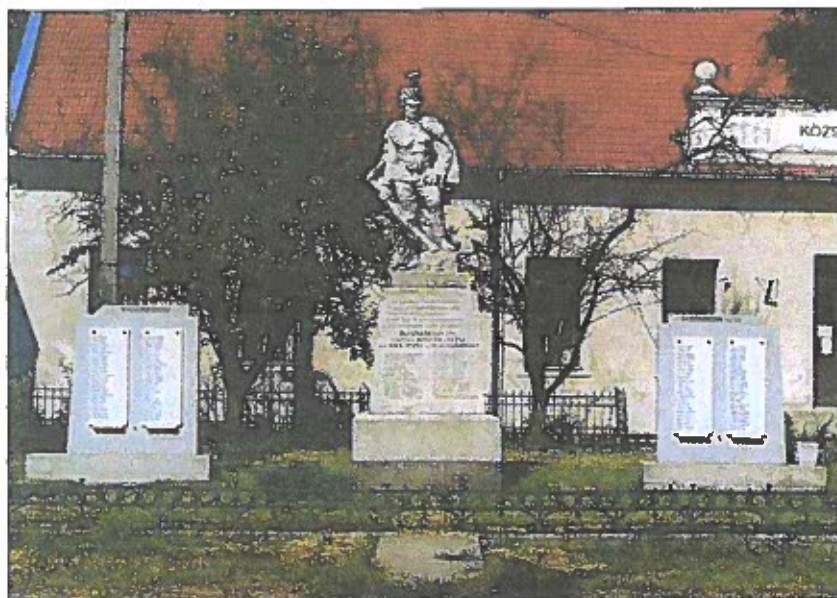
39.

40.

Mravik Mihály

Kondoros hősi halottai és áldozatai a két világháborúban

43.

Mravik Mihály, a „Kondoros hősi halottai és áldozatai a két világháborúban” című könyvében méltó emléket állított a világháborúban elhunyt kondorosi lakosoknak.

1995 óta, a Don-kanyar Kápolna Alapítvány kuratóriuma kezdeményezésére, Kondoros Város Önkormányzata és a Dérczy Ferenc Könyvtár és Közösségi Ház minden évben, január 12-én a Doni Katasztrófa emléknapján, a Don folyó mellett harcolt és elesett honvédek tiszteletére az emlékműnél tart városi megemlékezést.

44.

Ribárszki Péter - Kondoros város polgármestere megemlékező beszédet mond

45.

Ribárszki Péter polgármester, Kozsuch Kornél alpolgármester és Dr. Szebegyinszki Attila jegyző, helyezi el az emlékezés mécseseit (2023.)

46.

47.

2. A Htv. 1. § (1) bekezdés m) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek

- Ribárszki Péter Kondoros Város polgármesterének támogató levele
- Pintér István ezredes, történész támogató levele

KONDOROS VÁROS POLGÁRMESTERÉTŐL
5553 Kondoros, Hősök tere 4-5.

Tel.: +36-66-589-300; Fax: +36-66-589-302; web: www.kondoros.hu; polgarmester@kondoros.hu

TÁMOGATÓ LEVÉL

Alulírott Ribárszki Péter, Kondoros Város polgármestere támogatom Ribárszki Anna azon javaslatát, hogy az „I. és II. Világháborús emlékmű”, mint kulturális örökség, felvételt nyerjen a települési értéktárba.

Támogatásomat azzal indokolom, hogy az I. és II. Világháborús emlékmű történelmünk része, példaként mutatja elődeink múltját és üzenetét a jelenkor számára.

„Minden község (város) anyagi erejének megfelelő, méltó emléken örökíti meg mindazoknak nevét, akik lakói közül a most dúló háborúban a hazáért életüket áldozták fel. A részletes szabályokat a belügyminiszter rendelettel állapítja meg.” (1917. évi VIII. törvénycikk második paragrafus) Az országszerte látható Hősi emlékművek története ezzel a törvényi rendelkezéssel kezdődik, melynek eredeti célja az volt, hogy megörökítse mindazok nevét, akik a háború valamelyik frontján elesetek, ám nem nyugodhatnak szülőfalujuk – városuk temetőjében.

A II. Világháborús emlékmű állítását Kondoros közössége anyagi hozzájárulással támogatta. Itt 1995 óta, a Don-kanyar Kápolna Alapítvány kuratóriuma kezdeményezésére, Kondoros Város Önkormányzata és a Dérczy Ferenc Könyvtár és Közösségi Ház minden évben, január 12-én a Doni katasztrófa emléknapján, a Don folyó mellett harcolt és elesett honvédek tiszteletére városi megemlékezést tart. A két világháború kondorosi származású hősi halottainak száma megközelíti a 400 főt.

A két világháborús emlékmű egységet alkot, a katonahőseinkről való megemlékezés, a tiszteletadás és az emlékezés kultúrájának a színhelye. Ők megtették a kötelességüket, a mi dolgunk pedig az, hogy méltóképpen emlékezzünk rájuk. Nem engedhetjük feledésbe merülni neveiket, hőstetteiket és áldozataikat.

Mindezeket figyelembe véve, kérem az „I. és II. Világháborús emlékmű” települési értéktárba történő felvételét!

Kondoros 2023. augusztus 28.

Ribárszki Péter
Kondoros Város polgármestere

TÁMOGATÓ LEVÉL

Alulírott Pintér István ezredes, történész, támogatom Ribárszki Anna azon javaslatát, hogy az "I. és II. Világháborús emlékmű", mint kulturális örökség, felvételt nyerjen a települési értéktárba.

Támogatásomat azzal indokolom, hogy többször is tartottam előadást ezen a településen. Meggyőződtem róla, hogy mind az első, mind a második világháborús hősi emlékművet az önkormányzat rendben tartja. Mind az első, mind a második világháborús emlékműveknél megemlékezések szoktak lenni, ahol Ribárszki Péter Polgármester Úr vezetésével emlékeznek a pártok és különböző társadalmi szervezetek, iskolák a település hőseire. Nyilván ez a késői utódoknak is egy elégtételt jelent. Kb. 30 éve előadásaimmal, cikkeimmel, tanulmányaimmal, könyveimmel méltatom a magyar katonák harcait. Örömmre szolgál, hogy támogathatom ezt a kezdeményezést.

Mindezeket figyelembe véve, kérem az I. és II. Világháborús emlékmű, települési értéktárba történő felvételét!

Hódmezővásárhely, 2023. augusztus 25.

Pintér István
ezredes, történész

3. A javaslatban megadott adatok kezelésére, illetve a benyújtott teljes dokumentáció, - ideértve a csatolt dokumentumok, saját készítésű fényképek és filmek felhasználására is - vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat

HOZZÁJÁRULÓ NYILATKOZAT

Alulírott, Ribárszki Anna hozzájárulok, hogy az általam készített és benyújtott teljes dokumentációt, a Kondorosi Települési Értéktár Bizottság felhasználja, nyilvánosságra hozza.

Kondoros, 2023. augusztus 28.

Ribárszki Anna

4. A nem saját készítésű dokumentumok szerepeltetése esetén az adott dokumentum tulajdonosának hozzájáruló nyilatkozata a szabad felhasználásról

HOZZÁJÁRULÓ NYILATKOZAT

Alulírott, Petrovszki-Rigler Ivett a Dérczy Ferenc Könyvtár és Közösségi Ház Intézményvezetője hozzájárulok, hogy a Dérczy Ferenc Könyvtár és Közösségi Ház helytörténeti archívumában lévő fényképeket, dokumentumokat a Kondorosi Települési Értéktár Bizottság felhasználja, nyilvánosságra hozza.

Kondoros, 2023. augusztus 28.

HOZZÁJÁRULÓ NYILATKOZAT

Alulírott, Bankó Tamás, hozzájárulok, hogy a saját készítésű fényképeimet, a Kondorosi Települési Értéktár Bizottság felhasználja, nyilvánosságra hozza.

Kondoros, 2023. augusztus 28.

Bankó Tamás